

NAKŁONIĆ (107) *vb pf*

a oraz o jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

inf nakłonić (21). ◇ *fut* 2 sg nakłonisz (2). ◇ 3 sg nakłoni (3). ◇ *praet* 1 sg m nakłonił(e)m (2). ◇ 2 sg m nakłoniłeś (1). ◇ 3 sg m nakłonił (13). ◇ 3 pl m pers nakłonili (2). ◇ *imp* 2 sg nakłoń (46). ◇ 2 pl nakłońcie (4). ◇ *con* 2 sg m by nakłonił (1). ◇ *part praet act* nakłoniwszy (12).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVII w.*

1. Zmienić położenie czego, w szczególności zgiąć ku dołowi, zwrócić w kierunku czegoś [w tymi czego (56), co (26)] (83) : Praefractus, Cieżki/ Twardy/ furowy, który fię nie da nakłonić/ fiadły. *Mącz* 136a.

Zwrot: »nakłonić głow(k)ę, głowy« [w tymi ku czemu (1); przed kim (1)] [szyk zmienny] (3:3): *OpecŻyw* 109v, 150v; *BielKron* [84²]v; Tedy lew przybieżawfiy ku nim náklonił głowę przed nimi iákoby fie im klániáiąc *HistRzym* 132v; A zá tym Pan názf/ z wołaniem wielkim/ ná wfławienie mocy fwoiey/ fkonáf: pierwey nákloniwfzy nieco głowy *LatHar* 320, 736.

W przen (76) :

W przeciwstawieniu: »nakłonić ... wznieść« (1): Náklon głowę ku ziemi/ ferce wźnieś do Boga *GrabowSet* D4.

Zwroty: »nakłonić głowę ku ziemi« = *przyjąć postawę pokorną* (1): *GrabowSet* D4 *cf W przeciwstawieniu*.

»nakłonić nieba (niebios), niebo« = *zniżyć niebo; inclinare coelos* *PolAnt* (12:1): *LubPs* ee5v; Náklonże Pánie niebá twego/ á zftęp/ dotkni gor/ á zakurzáf fię. *BibRadz Ps* 143/5, *Ps* 17/10, 4.*Esdr* 3/18; *CzechEp* 149, 161 *marg*, 161 [2 r.], 162, 216 [2 r.] (9).

»nakłonić oczu« = *spojrzeć* (1): náklon oczu fwoich Pánfkich/ á vragániu flug fye przypátrz twoich. *KochPs* 135.

»nakłonić ramienia i szyje« (1): To mowi Pan/ Nákloncie rámieniá wáfzego/ y ífyie wáfífey [*Inclinate umerum vestrum et cervicem vestram*] *Leop Bar* 2/21.

»nakłonić ucha (a. uszu), ucho (a. uszy)« [w tym: ku komu (20), ku czemu (7), na co (3), do kogo (1), do czego (1)] = *inclinare aurem* *PolAnt*, *Vulg* [szyk zmienny] (40:20): *WróbŻolt* 70/2, 85/1, Y2; *RejLas* w. 74; Mley miły pánie/ baczenie ná wołanie moię nákloniwfly vcho fwoie *RejPs* 89, 80, 103, 125v, 127, 129v, 135v; Czáfu wołania mego vchá nie náklonifz *LubPs* Fv, C3, D3v, H4, R5v, S6v (14); *GroicPorz* ppv; NÁklon Pánie vchá twego á wyfluchaymię/ bom niedoftáteczny á vbożuchny ieft. *Leop Ps* 85/1, *Ps* 16/1, 6; Bożej [...] náklonże tedy vchá twoiego ku mnie/ á wyfluchay flow moich. *BibRadz Ps* 17/6, *Ps* 102/3, 115/2, *Is* 1/2, *Ier* 7/24, 26 (8); *RejPos* 67, 231v, 289; Náklon vchá twego vbogie^{mm} oprócz przykrości *BudBib Eccli* 4/8, 4.*Reg* 19/16; Sluchay/ co żyw : wfzyftki ziemfkie kráie Nákloncie vfzu *KochPs* 72, 128, 151, 207; *ArtKanc* K8, Nv, Q14, R16v; *GrabowSet* G2v, 113, P4, Q4; *LatHar* 166, 450, 615, 619; On iák náznáczona Ofiáráf/ ku ołtarzóm/ gdy bywa wiedźiona/ Poftępuie ze wftydem zleguczka/ á do niéy Zdáfeká vchá fwego máluczko nákloni. *GosłCast* 57; *SzarzRyt* Bv.

2. *Przechylając nalać; tu w przen* [z czego w co] (1) : Bo kielich w ręce Pánfkiey winá fzczyrego pełen zmiéffánia. I náklonił z thego w tho [*et inelinavit ex hoe in hoc*] *Leop Ps* 74/9.

3. Skłonić, zjednać [w tym: kogo, co (20), czego (2)] (23) : nákłoń vporne/ nápraw íkódzące KrowObr 176v.

nakłonić do czego (4): Calag 587a; dał się Olgerd do słufznego iednania y przymierza nákłonić StryjKron 421, 782; WujNT przedm 3.

nakłonić ku czemu (3): A ku íprofnym wymysłom íwim chciałby mie nákłonić LubPs aa6v; BibRadz 3.Reg 8/50; LeovPrzep A3.

nakłonić na co (1): A iż żadnym ípořobem niehcemy się dáć nákłonić [flecti possimus] ná to co się ie^{mu} podoba? ModrzBaz 143v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Nákłoń co ieřt twárdego/ zágrzey co ieřt źimnego ArtKanc H13v.

Zwrot: »ku swej stronie nakłonić« (1): Mentis iudicium ad Arbitrium suum monere, řádu ku řwey řtronie náchylic/ nákłonić. Mącz 14a.

W przen (12) : Afficere absolute, Poruřzyć/ Nakłonić Mącz 114c.

nakłonić co do czego, do kogo (6): Krol [...] chcac wřzitkich Stanow chec do dziełek řwoich nakłonic/ to oco go zadali dla nich vtzinil. PaprUp C3. Cf Zwroty.

nakłonić co ku czemu, ku komu (4): Lecź ty miřofierdzie twoie Wydźacz nedzne řprawy moye Rácź kumnie nakłonicź Panie RejKup p6. Cf »nakłonić serce«.

Zwroty: »myśl, umyśl nakłonić« [w tym: do czego (3), na kogo] (2:2): WujJudConf 22; do błędów/ vmyřłow řwoich nákłonić niebędziecie raczyli BiałKat H; Glinńki [...] do wielkiey woyny myřl nákłonił StryjKron 707; SarnStat 18.

»nakłonić serce, serca« [w tym: do czego (2), ku czemu, ku komu, na kogo] = *inclinare cor* Vulg, PolAnt [szyk zmienny] (5:1): Nakłoniłem řercza mego ku pełnieniu řprawiedliwořci twey nawieki WróbŻołt 118/112; BibRadz 3.Reg 8/58; WujJudConf 243; CzechRozm 164; LatHar 607; SarnStat 18.

Synonimy: 1. nachylic; 3. nachylic, namowić, zjednać.

Formacje współrdzenne cf KŁANIAĆ SIĘ.

Cf **NAKŁONIENIE, NAKŁONIONY**